

Аліна ГОЛОВАТЮК
студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Іващук О.О.

РЕФІНАНСУВАННЯ – ДОПОМІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЧИ РУЙНІВНИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Минулий рік був надзвичайно складним для економіки України, зокрема це стосується і банківського сектору. Антитерористична операція на сході нашої країни, також відбулось зменшення довіри населення до банківської системи, яке проявилась у відтоку депозитів (загальний обсяг за січень 2014 року знизився на 13,7% у національній валюті – до 364,5 млрд. грн і на 37,2% в іноземній валюті – до 19,4 млрд. дол. США), погіршення платоспроможності позичальників, призвели до зниження обсягу кредитування та падіння курсу гривні до основних іноземних валют.

Саме в таких кризових умовах на перший план виходить роль національного регулятора, від його функціональної роботи залежить доля банківського ринку, і також всієї економіки держави.

Національний банк України є центральним банком України, особливим органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого, визначаються Конституцією України, Законом України «Про Національний банк України» та іншими законами [1].

Відповідно до Конституції України основною функцією НБУ є забезпечення стабільності грошової одиниці України. При її виконанні Нацбанк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі. Крім цього, центральний банк виконує інші функції, серед яких не менш важливими є: проведення грошово-кредитної політики, здійснення емісії національної валюти, кредитування банків та організація системи їх рефінансування, здійснення ліцензування всіх фінансових установ, здійснення валютного регулювання в Україні, тощо.

За підсумками 2014 року в Україні зафіксовано падіння ВВП на 7,5%, дефіцит публічних фінансів (5% від ВВП), стрімку девальвацію гривні (більше 100%) та інфляцію (24,9%).

Відповідно до опублікованої на офіційному сайті щомісячної інформації регулятора, щодо підтримання НБУ ліквідності банків через різні інструменти, обсяг рефінансування у 2014 році становив 222 млрд. грн. [2].

З них:

- 95,2 млрд. грн (кредити овернайт);
- 55,4 млрд. грн (кредити, отримані шляхом участі у тендері на строк до 90/360 днів);
- 28,1 млрд. грн (кредити під програми фінансового оздоровлення);
- 23,1 млрд. грн (інші короткострокові кредити);
- 20,4 млрд. грн (операції прямого репо);
- 0,3 млрд. грн (стабілізаційні кредити) [2].

Традиційно, найбільші кошти були надані за кредитами овернайт, які мають бути повернені протягом доби. Проте, решту 127 млрд. грн банки отримали на більш тривалий період.

Таке масштабне кредитування банків України збоку регулятора можна пояснити скрутним становищем Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, який відповідно до Закону України від 23 лютого 2012 року N 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» несе витрати з виведення неплатоспроможних банків з ринку та виплати відшкодування їх вкладникам (до 200 тис. грн).

В 2014 році, при наявних 10 млрд. грн, ФГВФО повинен був виплатити понад 27 млрд. грн вкладникам банків, які виводились з ринку. Наслідком цього стало те, що Уряд підтримав установу за рахунок Державного бюджету України в розмірі 15 млрд. грн.

Для покращення економічної ситуації нашої держави потрібно посилити банківський контроль, шляхом проведення детального аналізу роботи відповідних структурних підрозділів НБУ, запровадити механізм особистої відповідальності власників банківських установ за негативні фінансові результати функціонування очолюваної структури.

Все це допоможе зменшити відтік капіталу з банків, знизить напругу серед вкладників, зменшить обсяги рефінансування банків регулятором, також сповільнить інфляційні процеси.

Список літератури:

1. Адамик, Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / Б. П. Адамик. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – К. : Кондор, 2011. – 416 с. – До 50-річчя ТНЕУ.
2. Офіційний сайт НБУ // Електронний ресурс - [Режим доступу] - <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

***Анатолій ГУМЕННИЙ**
аспірант кафедри фінансових ринків
Національний університет ДПС України*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОДАТКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІКИ

Розвиток ринку цінних паперів є одним з індикаторів зміни його податкового потенціалу. Незважаючи на всю критику, яка висловлюється у бік розвитку ринку цінних паперів (його вузькість, заангажованість, ризикованість тощо), саме його динаміка ілюструє тенденції перерозподілу фінансових потоків, а, значить, і перспективи формування та реалізації податкового потенціалу. Слід зазначити, що у період розвитку кризових явищ показники розвитку ринку цінних паперів можуть нести додаткову інформацію щодо перспектив перерозподілу фінансових потоків (табл. 1).

Як видно з таблиці 1, обсяги емісії акцій вітчизняними емітентами у 2014 р. знизилися майже вдвічі, що свідчить про зменшення податкового потенціалу ринку цінних паперів, оскільки уповільнюються темпи алокації фінансових ресурсів між секторами економіки, що суттєво звужує базис фінансового забезпечення розвитку економіки. Результати аналізу структури емісії акцій також свідчать не на користь розвитку економіки, оскільки більша частина емісії – це емісія акцій банківськими установами, серед яких багато проблемних. Так, у 2013 р. додаткову емісію акцій здійснювали ПАТ АКБ «Форум», ПАТ КБ «Фінансова ініціатива», ПАТ АБ «Брокбізнесбанк», ПАТ «ФІДОБАНК», у 2014 р. – ПАТ «Дельта Банк», ПАТ